

JOSEP M. ROSICH I MORIST: UNA HISTÒRIA DINS LA HISTÒRIA

SHEILA GONZÁLEZ-MARDONES

Dissenyador, grafista, dibuixant: inquiet creatiu. Aquests adjectius són el resum dels 66 anys de l'igualadí Josep Maria Rosich. Tota una vida lligada al dibuix, al disseny i a la il·lustració: com a professió, com a passió i com a manera d'entendre el món. I no podia ser de cap altra manera, ja que res no és casual en la trajectòria d'en Josep Maria: neix, creix i es desenvolupa professionalment lligat als seus temps, a la seva cultura i al seu territori, Igualada i Catalunya.

Neix en una Catalunya sumida en el franquisme, privada de llibertats, en una Catalunya de postguerra on els grafistes, que tantes passes endavant havien donat amb el noucentisme, van haver d'exiliar-se, a Mèxic com Josep Renau o a París com Antoni Clavé, deixant orfe el grafisme català de figures de referència, de líders, de cultura gràfica. Però en la segona dècada dels anys quaranta el canvi ja es va començar a gestar. Joan Trochut va dissenyar el SupertipoVeloz i Josep Artigas va revolucionar la publicitat creant el cartell referència del grafisme de postguerra: l'abric foradat de Polil. L'any 1951, aquell en què neix en Josep Maria, va ser un any de revolució, un any de presa de consciència col·lectiva, de mobilitzacions culturals majoritàriament clandestines, va ser l'època del Dau al Set, d'Algol, d'Ariel i Quart Creixent. Va ser l'any en què Alexandre Cirici Pellicer va fundar l'estudi Zen i en què es va produir la consolidació de l'estudi Filograf de Ricard Giralt Miracle. En Josep Maria no neix en un moment qualsevol: neix en un moment clau, neix al mateix temps

que els grafistes, com si el destí estigués marcant el seu futur; neix amb la independència dels antics dibuixants publicitaris de les impremtes i amb la fundació dels seus propis estudis de disseny.

Creix lligat al dibuix, al món artístic, al Cercle Artístic de Sant Lluc a Barcelona; viu la creació de Grafistes FAD i ràpidament es vincula al camp de la indústria gràfica tan arrelat a Igualada. Creix vivint moments de lluita constant contra la censura i la prohibició per part dels col·legis professionals d'arquitectura i enginyeria amb la creació de l'Escola de Barcelona i viu la potenciació dels joves grafistes com el nouvingut des d'Argentina Amèrica Sánchez, qui, anys més tard, essent ja Premi Nacional de Disseny, destacarà l'originalitat en la seva obra gràfica. Viu també l'època en què el disseny es concentrava al carrer Tuset de Barcelona, a Bocaccio o a botigues com la recentment desapareguda Vinçon; viu el naixement de l'editorial Edicions 62 en català o la comercialització del Letraset. La Catalunya de les dècades dels 60-70 va esdevenir lloc de trobada de grafistes i teòrics internacionals lligats al disseny gràfic, com Tomàs Maldonado o Bruno Munari, i en aquest context i amb tots aquests referents no és d'estranyar la seva futura trajectòria.

En la seva joventut, ja dibuixant i grafista, viu l'inici de la democràcia, l'entrada de la societat de consum, la invasió de productes mancats de formes i envasos, treballa per a empreses del sector del *packaging* i funda el seu propi estudi. Viu la professionalització del disseny en primera persona,

com els grafistes evolucionen cap a la figura dels dissenyadors gràfics i, en aquesta condició, s'uneix a la defensa professional, es vincula a la creació del CODIG, l'associació per a la creació d'un Col·legi oficial de disseny gràfic i és gràcies a aquest lligam que veuran la llum per primera vegada a la ciutat de Barcelona les seves Perversions Gràfiques, incloses a la programació de la Primavera del Disseny de 1993.

És l'adjectiu *inquiet* el que ens porta fins a les Perversions Gràfiques, que són el llegat més innovador que deixa en Josep Maria a l'àmbit del disseny. Són el resultat de la seva inquietud, de la seva experiència, són el vincle entre l'art, la cultura de consum, el disseny i la rebel·lió, el sabotatge o la interferència. Són peces d'aparent disseny gràfic treballades des del camp de la representació artística amb una manipulació semàntica implícita que les dota d'un nou significat. Són peces que, en ple segle XXI, trenta anys després de la seva creació, continuen vigents; és més, han esdevingut una forma habitual de contracultura popular fortament estesa. L'autor és un exemple pioner d'apropiació del llenguatge de les marques, que tan propi li és per lligam professional, llenguatge que transforma d'una manera pictòricament destreta alterant-lo i canviant-ne el significat, posant en evidència la fragilitat dels missatges i la diferència entre allò que veiem i allò que significa el que veiem. Tot això en un context en què el capitalisme imperant de les marques començava a establir-se com a línia de futur i que avui podem considerar consolidat. La mostra «Perversions Gràfiques», exhibida per primer cop a l'Ateneu Igualadí i tres anys més tard a la sala del Paranimf de la Universitat de Barcelona, es veu acompanyada d'un cicle de conferències dels avui encara principals referents en l'àmbit del disseny, com són Norberto Chaves, Jordi Pericot, Xavier Ruiz Collantes o América Sánchez, qui va afirmar no haver vist mai una proposta com aquella. En ple 2018 i amb discursos visuals anticonsumistes i anticapitalistes com els de la revista *Adbusters*, les

consignes de Naomi Kleinen, el llibre *NO LOGO* i la infinitat de manipulacions gràfiques que ens envolten, resulta gratament sorprenent com un igualadí, de nom Josep Maria, fa ara ja trenta anys, en fos precursor.

La docència va ocupar el centre de la seva professió en la darrera etapa, primer a l'escola d'Art Gaspar Camps d'Igualada i després a l'Arsenal de Vilafranca. Amplíssima és l'experiència que és capaç de transmetre, i gran el llegat que deixa en les generacions futures. Sempre discret, però amb molt encara per descobrir. I, com si de tancar el cercle es tractés, retorna fa dos anys plenament a l'art, el dibuix, el gravat i la cultura.

Inquiet, incansable, creatiu i pioner.

SHEILA GONZÁLEZ-MARDONES és doctora en recerca en disseny. Docent i investigadora de la Universitat de Barcelona i UNIBA (Centre Universitari Internacional de Barcelona).

Coca Cola

Cola-Cao

JOSEP Mª ROSICH MORIST

De ben petit, va mostrar interès i qualitats per al dibuix. Va tenir de professor, entre d'altres, el mestre Miquel Llacuna i Alemany. Va assistir a classes de dibuix a l'estudi d'en Joan Graells i més endavant va formar part del Cercle Artístic de Sant Lluç de Barcelona, ciutat on va viure durant un parell d'anys. Posteriorment va formar part del col·lectiu dels anomenats «dibuixants» de la nostra ciutat, que durant dècades van ser els pioners del disseny a Igualada.

A l'edat de setze anys, ja apareixien impresos dibuixos seus realitzats en els tallers d'arts gràfiques de l'època. Gràfiques Argent i després Gràfiques Puig Bosch, amb el mestre dibuixant Pere Puig, van ser els inicis d'aquesta professió artesanal. Més endavant va treballar a l'estudi del que ara és Graphic Packaging, antiga impremta Jorba.

Interessat pels sistemes industrials de reproducció de la imatge, va assolir el domini de tècniques com la litografia, tipografia, serigrafia, flexografia, etc. Els sistemes artesanals també li van cridar l'atenció: va practicar gravat calcogràfic a l'obra del Cercle Artístic de Sant Lluç i més tard al taller de gravats de l'Escola Municipal d'Art i Disseny Gaspar Camps.

Va ser molts anys *freelance* amb estudi propi a Igualada, especialitzat en *packaging*, il·lustració i disseny.

S'ha dedicat tant a arts aplicades, com disseny i il·lustració, i també a arts plàstiques. Ha fet una trentena llarga d'exposicions amb tècniques d'olis, aquarel·les, pastels, sanguines, gravats, etc.

Ha treballat durant uns quants anys com a professor. Primer a l'Escola Municipal d'Art i Disseny Gaspar Camps d'Igualada i després a l'Escola Municipal d'Art Arsenal de Vilafranca del Penedès.

En les arts plàstiques, ha desenvolupat un estil propi, que s'ha anat transformant amb formes sintetitzades. És figuratiu, tot i que cada vegada redueix al mínim l'expressió realista. En disseny, és pioner de Perversions Gràfiques, idea basada en la manipulació de la imatge. Sobretot planteja un joc de dobles lectures que la fa atractiva.

Actualment, continua treballant en tots aquests terrenys i sobretot en el del gravat calcogràfic, que li permet inacabables possibilitats expressives.

